

Sygn. akt I UK 173/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania A. S.-R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2016 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
przyznaje od strony pozwanej - organu rentowego na rzecz
ubezpieczonej 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 3 grudnia 2014 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 19 maja 2014 r., zmieniającego decyzję organu rentowego z 27 czerwca 2013 r. w ten sposób, że stwierdził, że A. S.-R. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 1 marca 2013 r. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowego i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności

gospodarczej, art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 1 oraz art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 58 § 2 k.c. Ponadto, zarzucono naruszenie art. 382 k.p.c. i art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Zdaniem skarżącego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnia występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne wyrażające się w pytaniu, czy zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych działalności gospodarczej niespełniającej jednej z funkcjonalnych jej cech, tj. zarobkowego charakteru, dokonane w okolicznościach wskazujących na zamiar nadużycia prawa do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, powoduje powstanie tytułu podlegania tym ubezpieczeniom? Dodatkowo wskazano na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, argumentując, że z istoty działalności gospodarczej wynika, że dla jej zaistnienia konieczne jest wystąpienie trzech cech funkcjonalnych: zarobkowości, zorganizowania oraz ciągłości. Brak którejkolwiek z nich oznacza, że dana działalność nie może być kwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej. Argumentowano dalej, że w sytuacji gdy przychód z działalności nie wystarcza nawet na uregulowanie deklarowanych składek na ubezpieczenie społeczne, trudno dopatrywać się, aby takie działanie było działaniem przedsiębiorcy, które z założenia podporządkowane jest regułom zysku, opłacalności i zasadzie racjonalnego gospodarowania. Zdaniem skarżącego, w takim przypadku, wykorzystanie przepisów prawa do uzyskania ubezpieczenia społecznego nie zasługuje na ochronę (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21 października 2014 r., III AUa 905/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 października 2014 r., III AUa 64/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 13 listopada 2014 r., III AUa 312/14).

Ubezpieczona w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi - o jej oddalenie, a także zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na twierdzeniu o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebie wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

Z orzecznictwa wynika, że skarżący wskazując na zagadnienie prawne jako uzasadnienie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, powinien określić przepisy prawa, w związku z którymi zostało one sformułowane i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen; dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny czy przedstawione zagadnienie prawne jest rzeczywiście zagadnieniem prawnym oraz czy jest ono istotne (por. postanowienie SN z 13 lutego 2014 r., I PK 263/13, LEX nr 1646092, oraz powołane tam orzeczenia). Nadto, rozstrzygnięcie istotnego zagadnienia prawnego nie może sprowadzać się do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. postanowienie SN z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934). Zwykła wykładnia oraz stosowanie prawa w określonej sprawie nie stanowią przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c.; w przeciwnym razie skarga kasacyjna nie miałaby granic i byłaby zwykłym środkiem odwoławczym (postanowienie SN z 16 marca 2009 r., III UK 91/08, LEX nr 707910).

Skarżący zagadnienie prawne sprowadza do pytania o zarobkowy charakter działalności ubezpieczonej, twierdząc, że działalność ubezpieczonej nie miała zarobkowego charakteru, w efekcie nie była pozarolniczą działalnością gospodarczą. Twierdzenie o niezarobkowym charakterze działalności prowadzonej przez ubezpieczoną wiąże z okolicznością, że przychód z tej działalności nie wystarczał na uregulowanie deklarowanych przez nią składek na ubezpieczenia społeczne, w tym chorobowe. W tym miejscu uzasadnionym jest przypomnienie

stanowiska Sądu Najwyższego, zgodnie z którym organ rentowy nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych (uchwała SN w składzie 7 sędziów z 21 kwietnia 2010 r., II UZP 1/10, OSNP 2010 nr 21-22, poz. 267); nadto, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wysokość składek nie jest związana z faktycznie osiąganym przychodem i jego wysokością, lecz jedynie z istnieniem tytułu ubezpieczeń i zadeklarowaną kwotą; a więc skoro przepis prawa ubezpieczeń społecznych o charakterze *ius cogens* zezwala na zadeklarowanie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe w oderwaniu od rzeczywistego przychodu, to zachowanie płatnika, realizującego swoje uprawnienie w oparciu o taki bezwzględnie obowiązujący przepis prawa, nie może być podważone przez odwołanie się do art. 58 k.c. (por. wyrok SN z 11 grudnia 2014 r., I UK 145/14, LEX nr 1622302). Uwzględniając powyższe orzecznictwo, twierdzenie skarżącego o braku zarobkowego charakteru działalności ubezpieczonej zmierza w istocie do ograniczenia prawa osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą do zadeklarowania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w oderwaniu do rzeczywistego przychodu. Skarżący jednocześnie nie podaje argumentów prawnych uzasadniających zmianę przedstawionego wyżej stanowiska Sądu Najwyższego.

Niezależnie od tego, należy zauważyć, że zaskarżony wyrok opiera się na ustaleniu, że ubezpieczona faktycznie świadczyła usługi fryzjerskie, podejmowała niezbędne czynności związane z prawidłowym funkcjonowaniem, ewidencjonowała wydatki i przychody związane prowadzeniem tej działalności, w efekcie, że prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, a więc – zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – miała prawo określenia (zadeklarowania) wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w granicach określonych ustawą. Uwzględniając powyższe, wątpliwości skarżącego sprowadzają się do zakwestionowania ustaleń faktycznych i ich oceny, które stanowiły podstawę zaskarżonego wyroku – również z tego powodu nie

kwalifikują się jako istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Odnośnie drugiej okoliczności mającej uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania, odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że niejednolita wykładnia określonego przepisu wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia SN z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 oraz z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu; ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. postanowienie SN z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003/13/5).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej, w zakresie w jakim dotyczy przesłanki przedsądu określonej w art. 398⁹ 1 pkt 2 k.p.c., nie spełnia powyższych warunków. Skarżący nie sprecyzował we wniosku przepisów prawa wywołujących jego zdaniem rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie przytoczył też tych rozbieżności. Porównanie orzeczeń powołanych we wniosku z zaskarżonym wyrokiem prowadzi z kolei do wniosku, że różne rozstrzygnięcia nie wynikały z różnic interpretacyjnych, ale zastosowania przepisów do różnych stanów faktycznych.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 oraz art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[1.0]